

Vergelijking van deze driestar met die van 15 Maart, getiteld : „Critiek”, is mijnerzijds al een sterk verweer.

Toen toch luidde Uw oordeel : „zoo voelt men den ernst als den eenheidszin, waarin hier critiek geboden werd.”

Nu heet ik een officier, die de „manschappen” oproept „om eenparig den veldheer te veroordeelen.”

Toen luidde het : „dat men zeer wel in politieke stelling het eens kan zijn, en desniettemin in de toepassing van die stelling op een bepaald punt kan verschillen.”

Nu, 12 dagen later, „het ging niet tegen de redactie van *de Standaard*, maar tegen den *persoon* van DR. A. KUYPER.”

Toen luidde het : „Beiderzijds zal wel een tweeledige erkenning de stemming beheerschen, eenerzijds dat men ook bij zulk een geding als 't thans geldt, onder broeders elkanders overtuiging stiptelijk te eerbiedigen heeft, en anderzijds dat men volgaarne steeds zelf erkent, dat men nooit anders leveren kon dan feilbaren arbeid.”

Thans, na 12 dagen, heet ik een „opruier,” die een „delict” op zijn geweten heeft tegen de partijdiscipline, en die later exemplair dient te worden gestraft, tenzij nog genadiglijk „ontoerekenbaarheid” voor hem gepleit wordt.

Hooggeleerde Heer en Broeder ! ik aarzel niet het oordeel van *Hollandia's* redacteur in deze te onderschrijven, toen hij heel deze Uwe behandeling van mijn brochure „in-droevig” noemde.

Dat er partij-ordening, ja partij-discipline moet zijn, stem ik U toe.

Maar dan, zooals „Ons Program” er van spreekt, n. l. : „*eene partijdiscipline die organisch en dus moreel werkt.*”¹⁾

En organisch sluit in deze het : „le parti c'est moi” uit.

Wilt Ge mij door een partijvonnis treffen, het zij zoo ; maar dan zij er geen rechter in eigen zaak ; en dan dient niet „DR. KUYPER, of „*desnoods*” de „Generale staf” mijn zaak te berechten, maar dan worde er een aparte jury aangewezen, en mijn „delict” ook juist geformuleerd dan het nu geschiedde.

Ik toch beoogde met mijn brochure een bezwaar tegen de jongste leiding van *de Standaard* in te brengen ; een conscientie-

¹⁾ Ons Program, 2^e druk, bl. 397.